

ЛЬВІВСЬКИЙ
УНІВЕРСИТЕТ

360
років

MINISTRY OF EDUCATION AND SCIENCE OF UKRAINE
IVAN FRANKO NATIONAL UNIVERSITY OF LVIV
GEOGRAPHY FACULTY
DEPARTMENT OF ECONOMIC AND SOCIAL GEOGRAPHY
GEOGRAPHICAL COMMISSION OF SHEVCHENKO SCIENTIFIC SOCIETY
LVIV DEPARTMENT OF UKRAINIAN GEOGRAPHICAL SOCIETY

HUMAN GEOGRAPHY AND CARTOGRAPHY: SCIENTIFIC HERITAGE AND MODERN UKRAINIAN STUDIES

PROCEEDINGS
of All-Ukrainian scientific online seminar
with the participation of foreign scientists, dedicated to the 120th anniversary
of the birth of Professor Volodymyr Kubiyovych (1900–1985)
(Ukraine, Lviv, May 20, 2021)

LVIV – 2021

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЛЬВІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ІВАНА ФРАНКА
ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ
КАФЕДРА ЕКОНОМІЧНОЇ І СОЦІАЛЬНОЇ ГЕОГРАФІЇ
ГЕОГРАФІЧНА КОМІСІЯ НАУКОВОГО ТОВАРИСТВА ІМЕНІ ШЕВЧЕНКА
ЛЬВІВСЬКИЙ ВІДДІЛ УКРАЇНСЬКОГО ГЕОГРАФІЧНОГО ТОВАРИСТВА

СУСПІЛЬНА ГЕОГРАФІЯ І КАРТОГРАФІЯ: НАУКОВА СПАДЩИНА ТА СУЧАСНІ УКРАЇНОЗНАВЧІ СТУДІЇ

МАТЕРІАЛИ

Всеукраїнського наукового онлайн-семінару
з участю закордонних учених, присвяченого 120-літтю від народження
професора Володимира Кубійовича (1900–1985)
(Україна, м. Львів, 20 травня 2021 р.)

ЛЬВІВ – 2021

Редакційна колегія: доц. В. Біланюк (голова), проф. О. Шаблій (голова, відп. ред.), проф. І. Ровенчак (співголова), доц. М. Влах (співголова), асист. Л. Котик (відп. секретар), проф. С. Запотоцький, проф. М. Заячук, проф. О. Кучабський, проф. К. Мезенцев, проф. Л. Немець, проф. С. Шевчук, доц. А. Кузишин, зав. навч. лабораторії М. Хоминець (секретар).

Рецензенти:

доктор географічних наук, професор *В. Руденко*
(Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича)

доктор географічних наук, професор *Ю. Кисельов*
(Уманський національний університет садівництва);

*Рекомендовано Вченою радою географічного факультету
Львівського національного університету імені Івана Франка
Протокол № 4 від 18 травня 2021 р.*

С 89 Суспільна географія і картографія: наукова спадщина та сучасні українознавчі студії : матеріали Всеукраїнського наукового онлайн-семінару з участю закордонних учених, присвяченого 120-літтю від народження професора Володимира Кубійовича (1900–1985) (Україна, м. Львів, 20 травня 2021 р.). – Львів : Простір-М, 2021. – 337 с.

Матеріали Всеукраїнського наукового онлайн-семінару з участю закордонних учених присвяченого 120-літтю від народження професора Володимира Кубійовича (1900–1985). Подано наукові статті з таких напрямків наукових досліджень: професор Володимир Кубійович – географ-українознавець, організатор національної географічної науки та освіти; проблеми розвитку національної суспільно-географічної картографії та геоіконіки; модерні напрямки суспільно-географічної науки; суспільно-географічна глобалістика, країнознавство, краєзнавство і туризмологія; проблеми реформування адміністративно-територіального устрою в Україні.

УДК [911.3+912.43]:91-057.4(477)"190/198"В.Кубійович

Автори опублікованих матеріалів відповідають за підбір, точність наведених фактів, цитат, власних імен та інших відомостей. Текст подано з незначною літературною редакцією та корекцією текстів зі збереженням авторського стилю. Думка авторів статей може не збігатися з думкою організаторів наукового семінару.

Адреса редакційної колегії:

Львівський національний університет імені Івана Франка,
кафедра економічної і соціальної географії,
вул. П. Дорошенка, 41, кімн. 56, м. Львів, 79000
Тел.: +38 032 239 45 73
E-mail: kafedra.lviv@gmail.com

ЗМІСТ

Передмова	5
I. ПРОФЕСОР ВОЛОДИМИР КУБІЙОВИЧ — ГЕОГРАФ-УКРАЇНОЗНАВЕЦЬ, ОРГАНІЗАТОР НАЦІОНАЛЬНОЇ ГЕОГРАФІЧНОЇ НАУКИ ТА ОСВІТИ	7
<i>Штойко Павло</i> ВОЛОДИМИР КУБІЙОВИЧ – ГЕОГРАФ-УКРАЇНОЗНАВЕЦЬ	7
<i>Шаблій Олег</i> МОЄ ПРОЧИТАННЯ ВОЛОДИМИРА КУБІЙОВИЧА	12
<i>Влах Мирослава</i> ПРОФЕСОР ОЛЕГ ШАБЛІЙ – ЗАСНОВНИК ГЕОГРАФІЧНОГО КУБІЙОВИЧЕЗНАВСТВА	21
<i>Биковський Лев</i> НАУКОВІ ПРАЦІ ДОКТОРА ВОЛОДИМИРА КУБІЙОВИЧА	29
<i>Стебельський Ігор</i> РОЗВИТОК ПРОФЕСОРОМ ВОЛОДИМИРОМ КУБІЙОВИЧЕМ ГЕОГРАФІЧНОГО УКРАЇНОЗНАВСТВА У ПІСЛЯВОЄННИЙ ПЕРІОД	32
<i>Ровенчак Іван</i> НАУКОВА ШКОЛА ВОЛОДИМИРА КУБІЙОВИЧА В УКРАЇНСЬКОМУ ВІЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ	40
<i>Кузишин Андрій</i> ГЕОПОЛІТИЧНА ВІЗІЯ УКРАЇНИ ВОЛОДИМИРА КУБІЙОВИЧА	45
<i>Грех Володимир</i> ВОЛОДИМИР КУБІЙОВИЧ ПРО ДУХОВНІСТЬ ВІР'ЯН	49
<i>Теліш Павло</i> ЛАНДШАФТОЗНАВЧІ ІДЕЇ В НАУКОВІЙ СПАДЩИНІ ВОЛОДИМИРА КУБІЙОВИЧА	57
<i>Недашківська Наталія, Падовська Олена</i> ВІДПОВІДНІСТЬ ПРИНЦИПІВ ВОЛОДИМИРА КУБІЙОВИЧА-НАУКОВЦЯ ЗАСАДНИЧИМ ПРИНЦИПАМ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ	61
<i>Падовська Олена</i> ФІЗИЧНЕ ВИХОВАННЯ І СПОРТ В ПРАЦЯХ ВОЛОДИМИРА КУБІЙОВИЧА	67
<i>Зінько Юрій, Писаревська Олена</i> ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ОСІДОК НТШ У САРСЕЛІ: «ГОРДІСТЬ ЗА МИНУЛЕ І БІЛЬ ЗА СЬОГОДЕННЯ»	73
II. МОДЕРНІ НАПРЯМКИ СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНОЇ НАУКИ	78
<i>Мезенцев Костянтин, Провотар Наталія</i> ВИРОБНИЦТВО ЗНАНЬ В УКРАЇНСЬКІЙ СУСПІЛЬНІЙ ГЕОГРАФІЇ: ВІДПОВІДІ НА ЗАПИТИ ТА НОВІ ГОРИЗОНТИ	78
<i>Шаблій Олег</i> ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ І МЕТОДИЧНІ ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ НОВОЇ СУСПІЛЬНОЇ ГЕОГРАФІЇ	83
<i>Кисельов Юрій</i> ГЕОСОФІЧНИЙ ПІДХІД У СУСПІЛЬНІЙ ГЕОГРАФІЇ	94
<i>Смочко Наталія, Шевчук Любов</i> ДОСЛІДЖЕННЯ МОНОСИСТЕМ ЯК МОДЕРНИЙ НАПРЯМОК СУСПІЛЬНОЇ ГЕОГРАФІЇ	98
<i>Захарченко Володимир</i> ТИПІЗАЦІЯ ГЕОПРОСТОРОВИХ ФОРМ ОРГАНІЗАЦІЇ ЕКОНОМІКИ: ПРОЦЕСНИЙ ПІДХІД	103
<i>Дністрянський Мирослав</i> ПОШИРЕННЯ РІЗНИХ ТИПІВ ГЕОПОЛІТИЧНОЇ СВІДОМОСТІ В ПОСТМОДЕРНОМУ СВІТІ ТА ЇХНІЙ ВПЛИВ НА ТЕРИТОРІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНІ ПРОЦЕСИ	108
<i>Задворний Сергій</i> КРЕАТИВНІ ІНДУСТРІЇ КРІЗЬ ПРИЗМУ КОНСТРУЮВАННЯ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ІДЕНТИЧНОСТІ: ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЙНИЙ КОНТЕКСТ	113
<i>Качмарик Злата</i> ДЕМОСОЦІАЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ЧИННИКИ РОЗВИТКУ ФІНАНСОВОЇ ІНФРАСТРУКТУРИ ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ	110
<i>Biletskyi Myroslav, Vanda Iryna, Kotyk Liubov</i> TRANSFORMATION OF THE LVIV HIGHER EDUCATION MARKET IN THE CONTEXT OF IT INDUSTRY DEVELOPMENT	124
<i>Поручинська Ірина, Поручинський Володимир</i> ТЕНДЕНЦІЇ РИНКУ ПОШТОВОЇ ЛОГІСТИКИ В УКРАЇНІ	128

III. ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ НАЦІОНАЛЬНОЇ СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНОЇ КАРТОГРАФІЇ ТА ГЕОІКОНІКА	132
<i>Шаблій Олег</i>	
КОНЦЕПЦІЯ «ГЕОПОЛІТИЧНО-МІЛІТАРНОГО АТЛАСУ УКРАЇНИ»	132
<i>Чайка Ірина, Гудзеляк Ірина</i>	
КАРТОГРАФУВАННЯ СІЛЬСЬКОГО РОЗСЕЛЕННЯ УКРАЇНИ У НАЦІОНАЛЬНІЙ ГЕОГРАФІЇ: ІСТОРИЧНИЙ ТА ПЕРСПЕКТИВНИЙ АСПЕКТИ	140
<i>Рудакевич Іван</i>	
КАРТОГРАФІЧНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ТРАНСПОРТНИХ ПОТОКІВ ВЕЛИКОГО МІСТА	145
<i>Павлунь Микола, Генералова Лариса</i>	
НЕОРДИНАРНІ ЗДОБУТКИ ВІТАЛІЯ ВАЩЕНКА У РЕГІОНАЛЬНОМУ ГЕОЛОГІЧНОМУ КАРТОГРАФУВАННІ ЗАХІДНОГО РЕГІОНУ УКРАЇНИ (ПАМ'ЯТІ ГЕОЛОГА)	150
<i>Шаблій Олег</i>	
ГЕОІКОНІЧНІ АСПЕКТИ РОЗРОБЛЕННЯ ВЕЛИКОГО ДЕРЖАВНОГО ГЕРБА УКРАЇНИ	156
IV. СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНА ГЛОБАЛІСТИКА, КРАЇНОЗНАВСТВО, КРАЄЗНАВСТВО І ТУРИЗМОЛОГІЯ	165
<i>Книш Мирослава, Мамчур Ольга</i>	
ГЕОПРОСТОРОВІ ОСОБЛИВОСТІ ЕКОНОМІЧНОЇ ГЛОБАЛІЗАЦІЇ КРАЇН МАКРОРЕГІОНУ ЛАТИНСЬКОЇ АМЕРИКИ ТА КАРИБСЬКОГО БАСЕЙНУ	165
<i>Мариняк Ярослав</i>	
ТРАНСФОРМАЦІЯ ТУРИСТИЧНОГО СЕКТОРА УКРАЇНИ КРИЗЬ ПРИЗМУ КОНЦЕПЦІЇ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ	172
<i>Влах Мирослава</i>	
ІСЛАМІЗАЦІЯ ЄВРОПИ: ІСТОРИКО-ГЕОГРАФІЧНИЙ КОНТЕКСТ	178
<i>Гудзеляк Ірина</i>	
ВПЛИВ МІГРАЦІЇ НА ЕТНІЧНИЙ СКЛАД НАСЕЛЕННЯ ЄВРОПИ	184
<i>Качан Євген, Кошіль Роман</i>	
СУЧАСНІ ОСОБЛИВОСТІ РЕГІОНАЛЬНИХ РИНКІВ ПРАЦІ В УМОВАХ ПОГІРШЕННЯ ДЕМОГРАФІЧНОЇ СИТУАЦІЇ	189
<i>Садова Уляна, Гринькевич Ольга, Теслюк Роман</i>	
МОНІТОРИНГ ЯК СКЛАДОВА ГЕОІНФОРМАЦІЙНОЇ СИСТЕМИ ПРАЦЕВЛАШТУВАННЯ ВИПУСКНИКІВ	194
<i>Івах Ярослав</i>	
СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ ОСОБЛИВОСТІ ПОШИРЕННЯ ПАНДЕМІЇ COVID-19 У СВІТІ	198
<i>Білецький Мирослав, Котик Любов</i>	
РОЗВИТОК ЕКСКУРСІЙНОГО ТУРИЗМУ УКРАЇНИ В УМОВАХ ПОСТКОРОНАВІРУСНОГО ХОЛОДУ	205
<i>Черешнюк Тарас</i>	
ДОСВІД ЦЕНТРАЛЬНО-ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН З ВИКОРИСТАННЯ ОБОРОННИХ СПОРУД У ТУРИСТИЧНО-РЕКРЕАЦІЙНІЙ СФЕРІ	214
<i>Поплавська Інна</i>	
КЛАСТЕРНИЙ АНАЛІЗ СОЦІАЛЬНОЇ СФЕРИ ОБЛАСТЕЙ ПОДІЛЬСЬКОГО РЕГІОНУ	219
<i>Кузик Степан, Борсук Юрій</i>	
СУСПІЛЬНО-ГЕОГРАФІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ АГРОТУРИСТИЧНИХ КЛАСТЕРІВ (НА ПРИКЛАДІ ЛЬВІВСЬКОЇ ОБЛАСТІ)	223
<i>Мороз Соломія, Голод Андрій</i>	
ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ САНАТОРНО-КУРОРТНОГО КОМПЛЕКСУ СХІДНИЦІ НА ОСНОВІ КЛАСТЕРНОГО ПІДХОДУ	237
<i>Барський Юрій, Матвійчук Людмила, Карпук Ірина</i>	
АНАЛІЗ ФАКТОРІВ ВПЛИВУ НА СТАН І РОЗВИТОК ТУРИСТИЧНОЇ СФЕРИ ВОЛИНСЬКОЇ ОБЛАСТІ	241
<i>Michalski Tomasz</i>	
UWARUNKOWANIA ZMIANY LICZEBNOŚCI FLOTY KUTROWEJ W POLSKICH PORTACH	245
<i>Грицевич Володимир</i>	
ЧИННИКИ ПІШОХІДНОЇ ТА АВТОТРАНСПОРТНОЇ ДОСТУПНОСТІ У ВЕЛИКОМУ МІСТІ (НА ПРИКЛАДІ ЛЬВОВА)	249

11. Політична географія і геополітика : навч. посібник / [Б. Яценко та ін. ; за ред. Б. П. Яценка]. – Київ : Либідь, 2007. – 255 с.
12. Суліма Є. М. Глобалістика : підручник / Є. М. Суліма, М. А. Шепелєв. – Київ : Вища школа, 2010. – 544 с.
13. Шаблій О. Основи суспільної географії: підручник / О. Шаблій. – Львів : ЛНУ, 2012. – 268 с.
14. A.T. Kearney / Foreign Policy : Globalization Index [Electronic resource]. – Mode of access: <http://www.atkearney.com>
15. Trade and Development Report 2020 [Electronic resource]. – Mode of access: <https://unctad.org/webflyer/trade-and-development-report-2020>.
16. World Investment report 2021 // UNCTAD/WIR/2020 [Electronic resource]. – Mode of access : <https://unctad.org/webflyer/world-investment-report-2021>.

УДК 911.3.339.92

ТРАНСФОРМАЦІЯ ТУРИСТИЧНОГО СЕКТОРУ УКРАЇНИ ЧЕРЕЗ ПРИЗМУ КОНЦЕПЦІЇ РОЗВИТКУ ЦИФРОВОЇ ЕКОНОМІКИ

Ярослав Мариняк

*Тернопільський національний педагогічний університет імені Володимира Гнатюка,
м. Тернопіль*

Визначено пріоритетність туристичного сектору для економіки України. Проаналізовано основні положення сучасного стану туристичної галузі у світі. Встановлено, що в усьому світі економічне значення туризму є значним і зростаючим. Міжнародні організації та національні уряди однаково сприймають туризм як рушій економічного зростання та майбутнього розвитку. Основними методами дослідження були компаративний аналіз та широкий спектр статистичних методів із застосуванням прийому збору інформації та їх оцифровізації. Розроблено рекомендації щодо конкретних проектів та основних напрямків, де співпраця держави буде представляти особливу цінність і визначити потенційні організаційні структури для співпраці. Найпоширенішою темою цієї співпраці є набуття знання та обмін інформацією як природне місце для співпраці. Іншими поширеними проблемами є цифрове формування статистичної інформації, стійкість, інновації та маркетинг.

Ключові слова: туристична політика, цифрова економіка, туристична статистика.

TRANSFORMATION OF THE TOURIST SECTOR OF UKRAINE THROUGH THE PRISM OF THE CONCEPT OF THE DEVELOPMENT OF THE DIGITAL ECONOMY

Yaroslav Maryniak

Ternopil Volodymyr Hnatiuk National Pedagogical University, Ternopil

The priority of the tourism sector for the economy of Ukraine is determined. The main provisions of the current state of the tourism industry in the world are analysis. It is established that all over the world the economic importance of tourism is significant and growing. International organizations and national governments alike see tourism as a driver of economic growth and future development. The main research methods were comparative analysis and a wide range of statistical methods using the method of collecting information and digitizing them. Recommendations have been developed for specific projects and main areas where state cooperation will be of particular value and identify potential organizational structures for cooperation. The most common theme of this cooperation is the acquisition of knowledge and exchange of information as a natural place for cooperation. Other common problems are the digital production of statistical information, sustainability, innovation and marketing.

Key words: tourism policy, digital economy, tourism statistics.

Вступ. Туризм є важливою галуззю, що зростає в Україні, але донедавна цього не було. Все швидко змінюється, і держава дала сильний сигнал за останні роки, який дає можливість для перепекти у туристичному секторі. В усьому світі економічне значення туризму є знач-

ним та зростаючим. Туризм – це вже одне ціле з найбільших і найбільш швидкозростаючих секторів світової економіки, з важливим внеском у створення нових робочих місць, дохід від експорту та внутрішнього туризму. Міжнародні організації та національні уряди однаково сприймають туризм як рушій економічного зростання та майбутнього розвитку.

Відповідно до туристичних тенденцій та політики ОЕСР 2018 рік, середній економічний вплив туризму становить 4,2% ВВП, 6,9% зайнятих і 21,7% від експорт послуг у країнах ОЕСР [9]. Витрати щодо подорожей більше, ніж удвічі збільшився у всьому світі між 2000 р. та 2016 р., що становить 7% світового експорту в ОЕСР товарів та послуг [10]. Прибуття міжнародних туристів досягло 1323 мільйонів у 2017 році, що робить його рекордним для міжнародної туризму. Це зростання на 84 мільйони міжнародних прибулих, або на 7% більше, ніж у 2016 році. Туризм має вирощується приблизно на 4% на рік протягом восьми поспіль років, зростання, яке не має аналогів з 1960-ті. З 2014 року в Північному регіоні проводився щорічний зростання кількості ночей у ліжках на 6–8,5 % [11]. Найвищий приріст міжнародних прибуттів туристів у 2017 році був в Африці, з 9% зростанням. Європа також зазнав значного зростання в 2017 році, с збільшення прибуття туристів на 8%. Між 2005 р. і 2016 р. Азія перевершила всі регіони світу в умови зростання, з прибуттям міжнародних туристів зростаючи в середньому на 7% на рік порівняно з вищезазначене міжнародне середнє значення 4% [12].

Зростання в межах 3,5–7% прогнозується в прибуття міжнародних туристів у всі регіони у 2018 році. Очікується тривале довгострокове зростання, с кількість міжнародних прибутків сягає 1800 мільйонів у 2030 році.

Метою дослідження є дослідити, чи існує справжня зацікавленість, готовність та потреба у середовищі учасників туристичної діяльності для збільшення офіційної співпраці у галузі туризму, як у внутрішньому середовищі так між державним та приватним секторами. А якщо так, то визначити можливі точки зростання, де співпраця може зробити реальну зміну та додати цінність зусиль, які вже ведуться у нашій країні.

Методи дослідження. Основними методами дослідження були компаративний аналіз та широкий спектр статистичних методів із застосуванням прийому збору інформації та їх оцифровізації. Цей аналіз включав дослідження існуючих літературних та інших джерел про туризм: національна політика та законодавство, академічні звіти, галузевий аналіз та інша інформація, що стосується туристичного сектору.

Результати дослідження. Завдання було надати рекомендації щодо конкретних проектів та основних напрямків, де співпраця держави буде представляти особливу цінність і визначити потенційні організаційні структури для співпраці. Висновок є однозначний, що є інтерес, воля й необхідність посилення співпраці у рамках туристичного сектору.

Найпоширенішою темою цієї співпраці є набутті знання та обмін інформацією як природне місце для співпраці. Іншими поширеними проблемами є цифрове формування статистичної інформації, стійкість, інновації та маркетинг.

Новизна дослідження. Обґрунтовано необхідність запровадження цифрової економіки для економіки України на прикладі туристичного сектору. Розроблено рекомендації щодо введення цифровізації для обліку статистичної інформації для туризму. Вплив сектору на економіку країни вже є значним і ймовірно збільшиться за значенням і масштабами. Власне правильно сформована туристична політика в контексті державної політики матиме позитивний вплив і призведе до конструктивних розробок для туризму в країні.

Виклад основного матеріалу. Туристична політика – це система методів та заходів соціально-економічного, правового, зовнішньополітичного, культурного та іншого характеру, яке здійснюється парламентами, урядами, державними і приватними організаціями, асоціаціями та установами з метою створення умов для розвитку туристичної індустрії, раціонального використання туристичних ресурсів, підвищення ефективності функціонування системи туризму.

Туристична політика формується і реалізується на різних рівнях: державному, регіональному, окремого підприємства. Туристична політика держави носить всі характерні риси його загальної політики. Однак є і специфічні чинники, під впливом яких туристична політика формується. Туристична політика держави поєднує внутрішні умови, а також складну

систему конкурентних відношень із іншими державами, а також із світовими регіонами, що формують міжнародний туристичний ринок.

Мету туристичної політики визначають і пов'язують із конкретними економічними та історичними умовами розвитку країни, а також зрілістю самої туристичної індустрії. Головні цілі залежать теж від ступеня розвитку сфери туризму.

У практичній діяльності країна може орієнтуватися як на окремі цілі, так і на їх сукупності. На основі державної туристичної політики місцеві органи влади формують локальні цілі.

На рівні туристичного підприємства метою туристичної політики є орієнтація на забезпечення задоволення потреб туристів, збільшення доходів та прибутку від надання туристичних послуг, оптимізацію якості туристичного обслуговування, освоєння нових ринків та ін.

Реалізація цілей туристичної політики вимагає координації (вертикальної та горизонтальної) діяльності різних інституційних одиниць, інтегрованих у систему туризму.

В Україні створенні законодавчі акти, які чітко визначають і системно регулюють туристичну діяльність, цивілізованим законодавчим шляхом структурує туристичний ринок. Закон України «Про туризм» відповідає нормам і правилам міжнародної практики у сфері туризму, праву Європейського Союзу, чим стимулює туристичні фірми працювати до узвичаєних міжнародних норм і стандартів. Законодавча база є фундаментом, який дозволяє побудувати ефективну нормативну базу українського туризму.

Такий аналіз дає усі підстави стверджувати, що реалізація державної політики України в галузі туризму засновується на таких основних принципах: законності, демократизму, справедливості, пріоритетності розвитку туристичної галузі тощо. Враховуючи те, що Закон регулює відносини між суб'єктами туристичної діяльності, державою, та фізичними особами – споживачами туристичних послуг, можна дійти висновку, що принципи господарського, цивільного, адміністративного та інших галузей права, повною мірою мають застосовуватися при регулюванні суспільних відносин, що складаються в галузі туристичної діяльності.

Розпочатий процес реформування покращення умов для функціонування туристичної галузі є ключовим питанням у проведенні реформ, з метою збільшення конкурентоспроможності, інновації та стійкості в межах сектору.

Створення національної туристичної організації (НТО) є продуктом цієї політичної політики та розстановкою пріоритетів. Мандат відповідно до проекту UNWTO, мета – скласти дорожню карту та проаналізувати сучасні юридичні норми, рамкові умови та інші відповідності громадської діяльності, а також визначити виклики та напрямки подальшого розвитку туристичного співробітництва.

Проблема забезпечення туристичної галузі надійною статистичною інформацією є головним викликом для цієї сфери. Спільно з Урядом України у 2017 р. відбулася Міжнародна конференція щодо вдосконалення методів статистики у сфері туризму та впровадження рекомендованої UNWTO системи сателітного рахунку, за участі першого заступника Міністра економічного розвитку і торгівлі України Максима Нефьодова, старшого офіцера інституту Європи UNWTO Века Jakeli, директора по статистиці, тенденціях та політиці програм UNWTO.

Уряд В. Гройсмана ухвалив Концепцію розвитку *цифрової економіки* до 2020 року без конкретики. Вважалося, що перехід України на цифрову економіку допоможе залучити нові інвестиції. Лейтмотивом цієї програми було, що завдяки розвитку цифрової економіки до 2021 року можна забезпечити додаткові 5% до ВВП України. Однак до сьогодні немає чіткого тлумачення, або доступного пояснення, що це за «цифрова економіка», як вона відрізняється від традиційної та що взагалі дає Україні?

Проблемі розвитку цифрової економіки та трансформаційним процесам, що відбуваються в суспільстві під впливом цифровізації, значну увагу приділяли вітчизняні та зарубіжні вчені. У суспільно-географічні дослідження ця ідея проникла завдяки працям М. В. Багорова, В. С. Грицевича, К. О. Немця, О. І. Шаблія. В економічній літературі: В. С. Куйбіда, С. В. Коляденко, Д. Лайон, В. І. Ляшенко, А. О. Маслов, Л. О. Матвейчук, К. А. Семячков та ін. Однак бачення концепції цифровізації економіки, дефініції «цифрова економіка», напрямів її розвитку залишаються недостатньо розкритими.

Не вдаючись до глибинного аналізу цієї проблематики відмітимо її найбільш актуальні питання, а саме:

– для доступного розуміння «цифрова економіка» є новим рівнем цифрових сервісів, коли в онлайн переходять оплати комунальних платежів, через смартфон ми реєструємося в черзі, оплачуємо покупки тощо. А для промислових підприємств перехід в цифрову економіку отримав визначення в світі як Industry 4.0 – четверта індустріальна революція;

– цифрова економіка як будь-яка діяльність, пов'язана з інформаційними технологіями;
– головним простором є мережа Інтернет. Тому часто можна почути замість «цифрова економіка» – економіка на вимогу (on-demandeconomy).

Які власне нові потужні можливості для держави, суспільства та громадян відкриває цифрова економіка? У цьому можна легко переконатися на викликах, які поставила перед освітнім простором, Пандемія коронавірусу COVID-19 – це найбільше випробування, з яким зіткнувся світ сьогодні. За цей період у освітньому секторі поступово відбувається технологізація процесу навчання: масові онлайн-курси, вебінари, онлайн-конференції та інтернет-тестування – всі ці формати вже стали невід'ємною частиною самовдосконалення українців. Про локальні цифрові рішення можна говорити довго, але основним тестом для нашої держави на шляху до успішного майбутнього має стати система електронного управління. Бо тотальна бюрократія і корупція – це основні вороги «цифрової економіки».

З введенням цифрової економіки туристичні підприємства стануть більш конкурентоспроможними на зовнішньому ринку. Проте у туристичній галузі вже досить успішно діють сучасні інформаційні технології щодо бронювання у готельних комплексах, транспортних перевезеннях, туроператорській та турагентській діяльності.

Якщо ми хочемо, щоб Україна не відставала Заходу – потрібно забезпечити розвиток власної наукової цифрової інфраструктури, тим більше, що передумов, приміром, для розробки сучасних технологій діяльності фінансових, податкових, митних служб, а також нові сервіси, нові можливості для розвитку власного бізнесу онлайн, простий доступ до товарів і послуг за допомогою гаджета тощо. Цифрова інфраструктура буде розвиватися, а це нові робочі місця, поступовий перехід на лише на електронний облік, а й на електронне управління, доєднання до міжнародного онлайн-бізнесу. Така дорожня карта цифрової трансформації економіки України необхідна, а для запровадження потрібно ще розробити і прийняти багато законів та постанов.

Для діяльності туристичного сектору необхідно виконати такі рекомендації:

– для того, щоб туризм реалізував зростання обіцяні новими технологіями, потрібно продовжувати надавати пріоритет цифровим технологіям та інновації в туризмі. Мудра державна політика у т.ч. туристична є необхідною для полегшення вирівнювання регулювання, транскордонне співробітництво та реалізація політики, яка заохочує більший обмін інформацією та даними;

– з метою сприяння більш швидкому цифровому розвитку українського туризму, ініціативно взятися для об'єднання ресурсів та побудови оцифрування статистичних матеріалів;

– форум нових і руйнівних ідей всередині цифровий туризм, з акцентом на розумний напрямки, ефективна мобільність та зв'язок, слід створити. Це можливість спиратися на досвід та роботу компаній ключових учасників туристичного сектору;

– необхідно опиратись на міжнародний досвід.

Викає запитання для кого призначені ці рекомендації у першу чергу для мережі керівників установ регіональної та місцевої влади, туристичним компаніям та НТО про те, як ними розумнокористуватися, спираючись на цифрові засоби та дестинації розвитку.

Спільний проект з туризму статистики та мобільних даних вже є запропонованим Державним агентством розвитку туризму України (ДАРТ) та компанією Google підписаний Меморандум про співпрацю у розвитку туристичної галузі та діджитал трансформації України. Це важливий крок на шляху до розвитку туристичної галузі та діджитал трансформації України. Діджиталізація туристичної галузі – один із пріоритетних напрямків роботи ДАРТ, саме тому є важливою кооперація із провідними світовими цифровими компаніями.

Меморандум передбачає співпрацю у таких напрямках:

– обмін досвідом щодо організації та реалізації програм, спрямованих на розвиток та просування України як цікавої туристичної дестинації (як в'їзного, так і внутрішнього туризму);

- організація та проведення семінарів, лекцій, тематичних досліджень для подальшого вдосконалення знань в контексті туристичних відносин;
- співпраця та допомога у різних туристичних заходах;
- обмін інформацією щодо участі у великих українських та міжнародних форумах;
- обмін досвідом у галузі впровадження інноваційних інформаційних технологій.

ДАРТ вважають, що саме робота над діджиталізацією сприятиме залученню іноземного потоку туристів до країни.

При широкому доступі до інтернету по всій території України досі прослідковується тенденція, що локальні туристичні офіси не вміють правильно працювати з цифровими інструментами, зокрема і всі можливості Google, тому важливо організувати цифрові навчання (насамперед для працівників туристичної галузі). Проект є важливим це лише перший крок і подальша співпраця буде підтримуватися.

Приклади кращих практик розумних та ефективних для використання цифрових технологій за напрямками туристичного бізнесу надає компанія Київстар. Наприкінці весни та влітку 2020 року 7,3 млн абонентів Київстар подорожували Україною. Це на 17% менше, ніж за аналогічний період 2019 року. Щоб з'ясувати це та допомогти покращити туристичний потенціал регіонів України, Київстар провів аналіз знеособлених даних мобільності різних груп абонентів з травня по серпень 2020 року. Аналітика побудована на машинних алгоритмах BigData, яку в Київстарі постійно вдосконалюють та на її основі розробляють аналітичні продукти для бізнесу. BigData – це один зі стратегічних напрямків у Київстар. Потенціал у нього величезний, адже аналітика допомагає в розвитку різних smart-екосистем, в тому числі міст та регіонів з точки зору туристичного потенціалу або покращення інфраструктури.

У трійку міст з населенням понад 500 тис. осіб, жителі яких подорожували найактивніше, увійшли Київ, Львів та Запоріжжя. Цей рейтинг міст складено на основі відсотка абонентів Київстар, які проживають у цих містах та їздили країною. Наприклад, у Києві це 40%, у Львові – 38%, а в Запоріжжі – 35%. Лідером за кількістю прибуттів туристів також виявився Київ, за чотири місяці його відвідало понад 450 тис. гостей. На другому місці опинилося місто Одеса, тут побувало майже 400 тис. подорожуючих. А Білгород-Дністровський район Одеської області опинився на третьому місці, з 370 тисячами туристів. У цілому українці у 2020 році віддавали перевагу відпочинку саме на морських курортах Одеської, Запорізької, Херсонської та Миколаївської областей.

Дана мережа, повинна бути функціональною. Вона може стати платформою, за допомогою якої можна ідентифікувати та активувати співпраця державного та приватного сектору, розробників технологій та інвесторів.

Висновки. Туристичний сектор пронизує економічні, соціальні, культурні та екологічні умови на всіх рівнях. Взаємодія глобального впливу туризму та масштаби його проникнення на місцевий фон робить його важливим драйвером змін. Це означає, водночас величезні можливості і виклики. Туристичний сектор має великий потенціал для створення економічного зростання та розвитку, водночас ставить реальні виклики для громад, культури та довкілля. Хоча туризм може мати величезний і руйнівний характер вплив на місцеві громади та економіку, одночасно сектор сприйнятливий до змін і тенденцій; це оскаржується різноманітною зацікавленістю одних на другого.

Основні світові тенденції у цей час формуються і змінюють світову туристичну галузь. Хоча їх вплив може відрізнятись в різних регіонах, але світові тенденції є найважливішими рушіями змін в українському туризмі. Серед найбільш очевидними тенденціями є зміна демографічних показників серед мандрівників і поява нових ринки, оцифровка та нові та руйнівні бізнес-моделі, а також соціальні, культурні та екологічні проблеми. Будь-яка політика щодо туризму, або рамки для співпраці повинні мати можливість мати справу зі складністю сектору та багатьма і часто суперечливими інтересами всередині туризму. Всіх країнах цей сектор збільшив своє політичне значення через його зростаючу течію та майбутні економічні наслідки.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. *Багров Н. В.* Географія в інформаційному світі / Н. В. Багров. – Симферополь, 2004.
2. *Грицевич В.* Сучасна інформаційна діяльність у світлі суспільно-географічних досліджень / В. Грицевич // Часопис соціально-економічної географії. – Харків, 2008. – №5(2.). – С. 40–45.
3. *Лайон Д.* Інформаційне суспільство: проблеми та ілюзії. Сучасна зарубіжна соціальна філософія / Д. Лайон. – Київ, 1996. – С. 362–380.
4. *Ляшенко В. І.* Цифрова модернізація економіки України як можливість проривного розвитку: монографія / В. І. Ляшенко, О. С. Вишневецький. – Київ : НАН України, Ін-т економіки пром-ті, 2018. – 252 с.
5. *Маслов А. О.* Інформаційна економіка: становлення, структура та теоретичне осмислення : монографія / А. О. Маслов. – Київ : Аграр Медіа Гр., 2012. – 432 с.
6. *Матвейчук Л. О.* Цифрова економіка: теоретичні аспекти / Л. О. Матвейчук // Економічні науки. Вісник Запорізького національного університету. – 2018. – №4(40). – С. 119–127.
7. *Немец К. А.* Информационное взаимодействие природных и социальных систем / К. А. Немец. – Харьков, 2005.
8. *Шаблій О. І.* Основи загальної суспільної географії : підручник / О. І. Шаблій. – Львів : Видав. центр ім. Івана Франка, 2003. – 444 с.
9. OECD (2018). OECD Tourism Trends and Policies 2018, OECD Publishing, Paris [Electronic resource]. – Mode of access: <http://dx.doi.org/10.1787/tour-2018-en>, 27–28.
10. World Tourism Organization, UNWTO, (2017). Tourism Highlights. 2.
11. World Tourism Organization, UNWTO, (2017). Tourism Highlights. 15.
12. World Tourism Organization, UNWTO (2018). Annual Report 2017, 9–16.